

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 10. junija 2013

OBVESTILO

Vso prvo dekadi junija so vztrajale prenizke temperature zraka, kar se je poznalo tudi na nekaterih kmetijskih rastlinah, zlasti na plodovkah, ki so nekoliko zastale v razvoju. Tudi koruzni posevki so nižji od normalne višine, vendar je pričakovati, da bodo lahko hitro nadoknadili zamujeno, v prihodnjih dneh, ko naj bi se po vremenskih napovedih spet dobro ogrelo. Tla so večinoma še dobro založena z vodo. Pogoste padavine so onemogočale košnjo in sušenje trave za seno, trava je že ostarela in poležana, posamezne jasne dneve je bilo mogoče izkoristiti le za siliranje v bale. Vremenske razmere so bile ugodne za razvoj vlagoljubnih bolezni in škodljivcev. Moteno je bilo tudi dozorevanje nekaterih zgodnjih pridelkov.

METEOROLOŠKE RAZMERE



V prvi dekadi junija je pogosto deževalo, na Goriškem in Vipavskem, skoraj vsak dan, tudi drugod v zahodni polovici države pa je bilo več kot polovica dni deževnih. Skupaj je padlo nad 50 mm dežja, oziroma do 30 % več kot povprečno. Proti vzhodu Slovenije se je količina dežja postopno manjšala, na Dolenjskem, osrednjem Štajerskem in v SV Sloveniji je skupaj padlo le 15 do 30 mm dežja, v primerjavi s povprečjem le od 20 do 30 %.

Prevladovali so dnevi s temperaturami zraka pod dolgoletnim povprečjem. V prvih dneh dekade so bili posamezni dnevi z najvišjimi dnevnimi temperaturami zraka le do okoli 18 °C, kar je vsaj 5 °C manj od povprečja, minimalne temperature zraka pa so zdrknile pod 10 °C. Nad povprečje se je ogrelo šele v zadnjih dneh dekade. V večjem delu Slovenije je bilo dekadno temperaturno povprečje okoli 16 °C, oziroma 1 do 1,5 °C pod povprečjem. Nekoliko manjši, do 1 °C, so bili odkloni v severnem in osrednjem delu Slovenije.

Dobro osončeni so bili le posamezni dnevi, sicer pa so bolj kot ne nebo prekrivali oblaki. Skupaj se je nabralo na zahodu in ponekod na Štajerskem do 70 sončnih ur, drugod le do 40, le na Obali do 95 ur. Običajno je prva junijska dekada bolj obsijana s soncem, v letošnji pa je bilo v vzhodni polovici države le pol toliko sončnih ur kot običajno, le na Obali jih je bilo blizu povprečja.



IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN



Največ vode je izhlapelo na Obali, povprečno do 4,5 mm, na osrednjem Štajerskem in v SV Sloveniji med 3,5 in 4,0 mm, v osrednji Sloveniji pa med 3,0 in 3,5 mm. V hribovitih predelih je bilo izhlapevanje manjše, okoli 2,5 mm. Dekadna količina izhlapele vode se je gibala med 30 in 40 mm.

STANJE RASTLIN



V večjem delu Slovenije je pšenica v prvi dekadi junija cvetela in prešla v fazo nalivanja zrnja. Temperature zraka (minimalne pod 10 °C) so bile sprva prenizke, v drugi polovici dekade pa so temperature zraka, med 20 in 25 °C in minimalne nad 11 °C, obetale dober začetek polnjenja zrnja. Manj ugodne so bile temperature zraka za dozorevanje ječmena. Ta prehaja v voščeno zrelost, v tej razvojni fazi bi bile ugodnejše višje temperature zraka in suh zrak. Ječmen so ogrožali tudi pogosti nalivi, predvsem v osrednji Sloveniji, kjer je na posevkih opaziti sledi vetrnega vrtnčenja.

Toplote je bilo premalo za plodovke. Če so v preteklih letih na naših vrtovih uspele tudi lubenice in ponekod celo melone, nas bodo letos prav gotovo razočarale. Tudi druge plodovke niso napredovale. V SV Sloveniji so buče obstale v fazi dveh do treh listov, napredovale niso niti kumare in paprika na prostem. Pomanjkanje toplote je bilo opaziti tudi pri koruzi, ki na najbolj izpostavljenih predelih ni v optimalni kondiciji. Poleg prenizkih temperatur zraka ji primanjkuje hranil zaradi izpiranja. Trenutno je razvila do 7 listov in je visoka do 20 cm, v normalnih toplotnih razmerah bi v tem čas merila vsaj 30 cm. Kljub temu stanje ni zaskrbljujoče, saj bo, ob skorajšnji otoplitvi, zlahka nadoknadila zamujeno, še toliko bolj, ker so tla vsaj zaenkrat dobro založena z vodo.

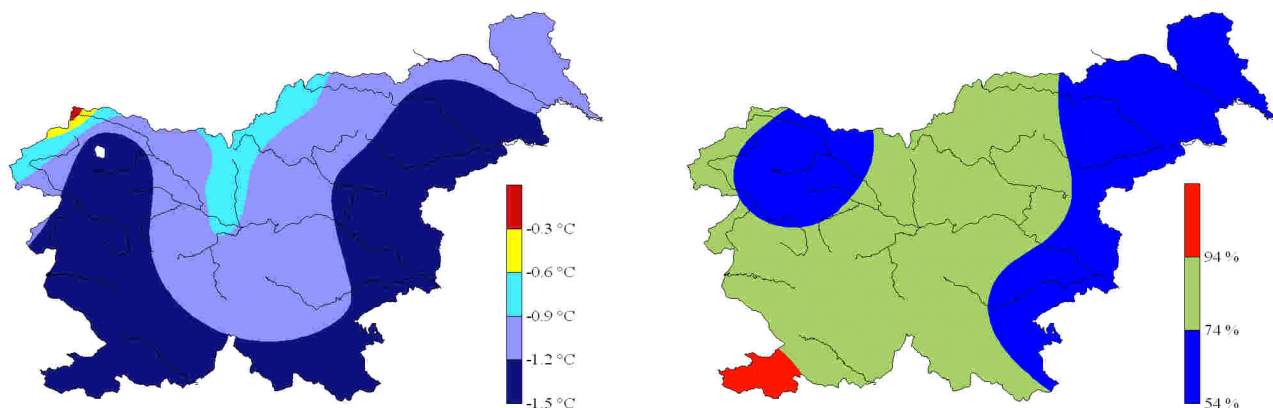
Temperature razmere, ki so na začetku dekade še drastično odstopale od povprečja, so se postopoma normalizirale. Tudi odziv rastlin na prenizke temperature zraka se umirja. Lipa je v osrednji Sloveniji zacvetela ob skoraj povprečnemu času, v večjem delu Slovenije ob koncu dekade. V primerjavi s preteklim letom, ko sta v tem času že pestili vročina in suša, pa najmanj 14 dni kasneje. Sušenje trave za seno večji del dekade ni bilo mogoče. V Primorju je zacvetela trta, dober teden za povprečjem. Pogoste padavine so ovirale opravištev cvetov, zato je možen pojav prestreljenih grozdov.

VODNA BILANCA

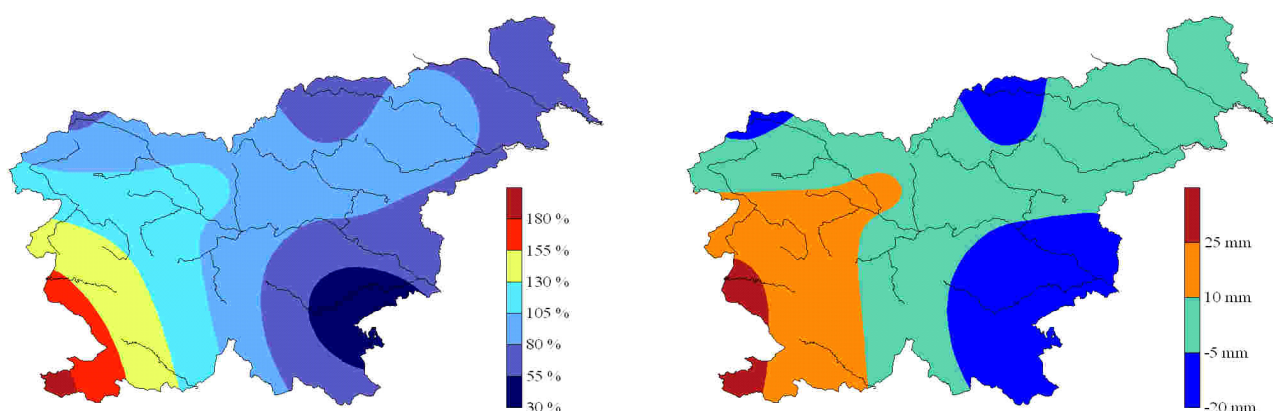
V zahodni in osrednji Sloveniji je bila vodna bilanca pozitivna, na Obali in v SV delu države pa na negativni strani vendar precej blizu uravnoteženem stanju. V SV Sloveniji in na Dolenjskem pa je bilo stanje negativno, vendar primanjkljaji niso presegli 15 mm. Običajno v tem času na SV Sloveniji in na Obali že zabeležimo primanjkljaje vode. Letos pa so bili presežki na Z večji od povprečja, drugod pa je bilo stanje vodne bilance precej blizu povprečnim razmeram, razen v JV Sloveniji, kjer je bil primanjkljaj večji od povprečja.



Odklon temperature zraka (levo) in ur sončnega obsevanja (desno) v 1. dekadi junija 2013 od povprečja (1971-2000)



Odklon padavin (levo) in vodne bilance (desno) v 1. dekadi junija 2013 od povprečja (1971-2000)



NOVICE

Letna akumulacija toplote (nad vegetacijskim pragom 5 °C) je letos šele 25. aprila presegla dolgoletno povprečje in nad njim ostala do sredine prve dekade junija, ko se je z njim skoraj izenačila. V primerljivem obdobju preteklega leta 2012 je bila akumulacija toplote za okoli 150 °C večja od letošnje. Podobne temperaturne razmere kot letošnje so bile tudi maja 2004 in tudi maja 2006.

Povprečno v prvi dekadi junija zabeležimo dva dneva z maksimalno temperaturo zraka nad 30 °C, letos so maksimalne temperature zraka šele ob koncu dekade zmogle do malo nad 25 °C. V prvi dekadi junija se sicer povprečne maksimalne temperature zraka gibljejo okoli 23 °C. Letna vsota padavin (od 1. januarja dalje) pa je že več kot 70 % nad povprečjem. V primerljivem obdobju leta 2012, ko je bila ponekod suša, pa so bile komaj 70 % glede na povprečje.

Dnevne podatke o stanju tal in temperaturah tal izmerjenih v globini 5 in 10 cm za nekaj meteoroloških postaj v Sloveniji lahko spremljate na spletnih straneh ARSO (www.arso.gov.si/vreme/napovedi_in_podatki/ zavihek **Agrometeorološki podatki v sliki**).

Na voljo je tudi slikovni prikaz dnevnega poteka temperature tal v globini 10, 20 in 30 cm (vrednosti izmerjene na izbranih avtomatskih meteoroloških postajah).

V zavihku **Agrometeorološki podatki v besedi** so na voljo tudi podatki o količini padavin, izhlapevanju in stanju vodne bilance za pretekli dan, pretekli teden in tekoče vegetacijsko obdobje.

Naštetni podatki so dostopni tudi na Meteoportalu, na podstrani Agrometeorologija

Na spletnih straneh ARSO (<http://www.arso.gov.si/vreme/agrometeorologija/aktualno.html>) lahko spremljate tudi slikovni prikaz poteka povprečne dnevne temperature v primerjavi s povprečnimi vrednostmi, odklone povprečne dnevne temperature zraka od povprečja in tekočo letno vsoto padavin v primerjavi s povprečjem.